

Slutrapport - Öppna data - Best practice för tillgängliggörande och användning

1. Inledning
2. Mål och syfte
3. Projektbeskrivning
4. Leverabler
5. Resultat
6. Utvärdering och analys
 - a. Utvärdering av resultat
 - b. Förslag på förbättringar
7. Framtida arbeten

Inledning

Sverige behöver mer öppna data. Värdet av den information som myndigheter genererar är en potentiell guldgruva. Det kan skapa mängder av arbete och bidra både till innovationer och entreprenörskap. Trots detta är nästan all myndighetsdata fortfarande otillgänglig för allmänheten.

I myndigheter och kommuner saknas erfarenhet av mjukvaruutveckling och många projekt planeras utifrån antaganden som inte gäller för webbtjänster och mobilappar.

Boken "Att arbeta med öppna data" tar fram tio effektiva metoder för att börja publicera data från myndigheter och kommuner till allmänheten.

Boken svarar på frågor som "Ska vi publicera alla data i ett svep?", "Vilka ska delta i arbetet?" och "Hur hanterar vi kriser, när systemet inte fungerar?".

Öppna data behöver faktiskt inte vara svårt. Ni kan börja litet, göra det minsta och enklaste. Då har alla på avdelningen möjlighet att lära sig och känna delaktighet. Då kan ledningen förstå både koncept och teknik och fatta beslut utifrån kunskap och insikt.

När vi på Fores började detta projekt var ambitionen att ta fram best practices om vilka protokoll som gäller för öppna data, hur data ska struktureras och vilken teknik som passar bäst. Halvvägs in i arbetet fick vi klart för oss att det som hindrar publiceringen av öppna data inte är kunskap om strukturer och teknologi utan bristande arbetsprocesser och metoder. Myndigheter och kommuner behöver lära sig effektiva utvecklingsmetoder. "Att arbeta med öppna data" är vårt bidrag till den utvecklingen.

Mål och syfte

Målet är att ta fram 10 effektiva metoder för att publicera öppna data från en kommun eller myndighet.

Projektet har flera syften. Att göra arbete med öppna data mer begripligt för alla som arbetar i kommuner och myndigheter. Att fler myndigheter och kommuner gör sina data tillgängliga för återanvändning. Att myndighetspersonal på alla nivåer lär sig om utveckling av mjukvara

samt att idén om småskaliga arbetsmetoder når ut i myndighetssverige och bland svenska politiker.

Projektbeskrivning

Vi har tagit fram ett antal best practices för arbete med öppna data, en verktygslåda med effektiva processer. Ambitionen är att klargöra vilka arbetsformer som lämpar sig bäst för att publicera myndighetsdata, om metoder och processer som hjälper kommuner att publicera mer data för återanvändning.

Ursprungligen formulerade vi projektet så här

“Syftet med studien är inte att ta fram riktlinjer eller en guide på hur myndigheter bör arbeta med att tillgängliggöra öppna data.”

men efter intervjuer med experter, framförallt samtalet med Peter Krantz, förstod vi att just arbetsprocessen är flaskhalsen som hindrar utvecklingen av öppna data i Sverige.

Dessutom finns mycket information om strukturer, till exempel om protokoll och publiceringsverktyg, redan tillgängligt och väldokumenterat, se

<http://www.vidareutnyttjande.se> Vi beslutade att fokusera på den största bristen nämligen myndigheters och kommuners förmåga att arbeta med öppna data.

I arbetet har vi intervjuat tre experter på öppna data och arbetsdynamik i digitala nätverk.

Intervjuerna har legat till grund för projektets inriktning, för urvalet av metoder och för insamlingen av råmaterial. Vi har samlat in information om arbete i mjukvaruprocesser, framgångsrecept för projektarbete, exempel på när arbete med öppna data har fungerat bra och exempel på när det inte alls fungerat.

Den avslutande fasen har varit redaktörsarbete, att filtrera, sortera och sammanställa intervjuer och råmaterial till en pedagogisk och användbar helhet.

Den fjärde juli presenterades webbplatsen <http://smartadata.se> på ett seminarium i Almedalen och vi arrangerade möten med ett antal personer som arbetar med mjukvaruutveckling i och med myndigheter.

Leverabler

Webbplats med boken i html- format, blogg med tips och citat - <http://smartadata.se>

E-bok i pdf- format

Första upplagan av boken i tryck i september

Resultat

Vi ser fem konkreta resultat i detta projekt.

1. Boken "Att arbeta med öppna data" i tre format, webb, pdf och i tryck.

2. Webbplatsen smartadata.se med kortare uppslag och idéer kombinerat med bokens tio rekommendationer.
3. En debattartikel om behovet av nya arbetssätt i myndigheter och kommuner.
4. Seminariet i Almedalen där vi lyfte öppna data och behovet av transparens i myndigheter.
5. I samband med seminarie och i projektarbete har vi fått kontakt med många människor med koppling till myndighetssverige, relationer som vi hoppas kunna utveckla och bygga vidare på.

Utvärdering och analys

Myndighetsprocesser är en flaskhals

Myndigheter och kommuner, som producerar data att publicera för återanvändning, har en kultur som krockar med den som behövs vid utveckling av mjukvara. I myndigheter tenderar man att planera allt som ska göras och sedan utför man planen. I detta upplägg finns inget utrymme för lärande under arbetets gång. Ett bra resultat kräver att de ansvariga i förväg vet exakt vad som ska göras. I mjukvaruutveckling är detta inte ett produktivt förhållningssätt. Oavsett projektets storlek finns en mängd oklara komponenter som vi inte stöter på förrän vi befinner oss mitt i arbetet.

Lösningen är att utforma lärande processer

Agil utveckling är ett arbetssätt som växt fram i takt med internets utveckling. Denna metod präglas av korta intervaller, frekventa tester och att alla inblandade lär sig under arbetets gång. Myndigheter behöver börja arbeta på detta sätt för att kunna publicera mjukvara och ta fram användbara data.

Utvärdering av resultat

Idéerna i "Att arbeta med öppna data" är inte nyskapande, vi applicerar standardmetoder för mjukvaruutveckling på myndighetsarbete. Däremot är de potentiella effekterna av det vi förespråkar stora. Flera av rekommendationerna kan verka triviala men vi tror att det är en nödvändig och omvälvande förändring som kan få stora effekter på hela svenska samhället. Seminariet i Almedalen var lyckat, huvuddelen av publiken stannade efter seminariet och ville inte slita sig från samtalet med likar. Det finns stort intresse för dessa frågor och vi hoppas kunna arrangera fler möten, i seminarieform och rundabordssamtal, för att driva på utvecklingen.

Smartadata.se kommer fungera som en samlingsplats för Fores arbete med öppna data och transparens. Där publicerar vi kontinuerligt relevanta nyheter på området tillsammans med fakta och pedagogiska genomgångar. Detta projekt är en pedagogisk insats liksom en forskningsinsats.

Vi har stött på och orsakat flera problem i projektet. Framförallt tog arbetet orimligt lång tid. Ansvaret för arbetet har flyttades mellan flera personer och vi lämnade inte över arbetet till varandra på något vettigt sätt. Följden blev att vi fick starta om arbetet flera gånger. En annan svaghet är att vår arbetsmetod inte varit tillräckligt tydligt strukturerad. Efter ett par intervjuer var det inte klart hur råmaterialet skulle användas, hur vi skulle bearbeta det. De tio rekommendationerna kan inte ses som en heltäckande best practice utan ett axplock med de viktigaste delarna. Vi konstaterar att det finns mycket att lära om utvecklingsprocesser.

Förslag på förbättringar

- Viktigast är att leverera i korta intervaller med regelbunden rapportering så att vi hela tiden producerar och att det går att kurskorrigera i god tid.
- Klargör i förväg hur informationen ska bearbetas. Vilken struktur ska informationen ha och vilka filter applicerar vi på insamlade data.
- Under arbetets gång behöver området specificeras som vi studerar. Hur ser målet ut och uppfyller vi fortfarande projektets syfte.
- Vi borde i förväg klargöra vilken information som redan finns, till exempel best practices om protokoll och strukturer, och vad som saknas. Se till att fokusera på luckorna, den information eller det material som inte ännu finns tillgängligt.

Framtida arbeten

Kampanj för 50 öppna myndigheter

Vi tror att politiker behöver känna ett starkare tryck från allmänheten för att öppna myndigheters data. Vi vill driva en kampanj för att få 50 myndigheter att publicera öppna data till 2018. Vi tänker oss att offentligt lyfta statusen för olika myndigheters arbete med öppna data, skriva debattartiklar och seminarier, rundabordssamtal med riksdagsledamöter, företagare och journalister.

Vidareutveckling av smartadata.se

Utvecklingen av öppna data i Sverige behöver synliggöras. Vi tror att smartadata.se kan fungera som inspirationskälla där bra insatser lyfts och där vi visar produktiva framsteg på området. Hur ska myndigheter arbeta, hur kan de starta, vad är de svåraste hindren med mera. En plats för att lyfta det som behövs för att Sverige ska få mer öppna data.